

YASED UNITED

**Korona Sürecinde Hukuk- Virüs ile Mücadele Sürecinde Yeni Hukuki Düzenlemeler, Devlet,
İşveren ve Çalışan Açısından Hak ve Sorumluluklar**

Prof. Dr. Bahadır Erdem

Toplantı Notu

7 Nisan 2020

Katılımcılar:

Katılımcı Sayısı: 130

Konuk Konuşmacı: Prof. Dr. Bahadır Erdem

Moderatör: Serkan Valandova

Değerlendirilen Konular:

Pandeminin hukuki süreçlere etkisi:

- Hukukçular açısından hayat Mart ayının 22'sinde alınan "**İcra ve iflas Takiplerinin Durdurulması Hakkında Karar**" Cumhurbaşkanlığı kararları sonrasında durdu. Karar ile tüm icra-iflas takipleri durduruldu. Satış günü alınmış olan bir durum varsa ve durdurma zamanına rastlıyorsa, satış durdurma süresi sonrasında bir kere daha başvurmaya gerek kalmaksızın icra-iflas daireleri tarafından uygulama başlayacaktır.
- **Konkordato işlemlerine** yönelik olarak konkordato müddeti kapsamında alacaklı-borçlu bakımında durma süresi devam etmeyecek, süreç devam edecektir.
- 25 Mart'ta "**Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**" çıkartıldı. Bu Kanun ile yargılama süreleri 30 Nisan 2020 tarihinde kadar durduruldu. Cumhurbaşkanının altı ayı geçmemek üzere bir kere daha uzatma süresi mevcuttur.
- **Tahkim yargılamaları** bakımından Türkiye'deki mahkemelerde tüm süreler durmasına rağmen, tahkim yargılamaları devam etmekte. Taraflar birlikte mahkemeye başvururlarsa, var olan süreleri bu sürede durduralım, ara verelim şeklinde bir talepte bulunurlarsa hakemler bu durumu dikkate alacaktır. Zaten süreç elektronik anlamda işletilmektedir.
- **Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları mahkemelerindeki** yargılamalar da durdu. Ayrıca Türk Patent ve Marka Kurumu da yürütülen tüm yürütülen işlemlerde süreler durmuş durumdadır.

Pandeminin şirketlerin günlük yaşamına etkileri:

Kişisel Verilerin Korunması:

- Kişisel Verilerin Korunması Kanununa (KVKK) göre tutulurlar ve işlenirler. Ancak kişinin açık rızası olmadığı sürece kişisel verilere yönelik verilerin işlenmemesi gerekir. KVKK Madde 28 İstisna kapsamını belirlemiştir.

- Bu konuda kamu güvenliği ve kamu sağlığı hakkı ile kişisel verilerin korunması hakkının çatışması karşımıza çıkmaktadır. Bu çatışmaya baktığımızda böyle bir pandemi döneminde kamu sağlığı ve kamu güvenliği meselesi daha ağır basmaktadır.

Örnek: İşletmede bir çalışan Covid-19'a yakalanırsa, İşletmemizin sağlığı için bu durumu diğer çalışanlarımıza ve başta Sağlık Bakanlığı ve diğer kurumlara açıklayabilir miyiz? Evet Çalışanlarına bu kapsamda sorular da sorabilir.

Kısa Çalışma Ödeneđi (KÇÖ):

- Pandemi döneminde eğer bir haftadan fazla süre ile kapatılan bir iş yeri varsa ya da bir işçi karantinada kalmış ve bir haftadan fazla işe gelmiyorsa iş sözleşmesi işveren tarafından 4758 Sayılı İş Kanunu Madde 25 uyarınca feshedilebilir.
- Pandemi döneminde Devlet istihdamı desteklemek amacıyla Kısa Çalışma Ödeneđini devreye soktu ve şartlarını kolaylaştırdı.
- Ayrıca devlet 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu, Kısa Çalışma Ödeneđi Ek Madde 2 uyarınca KÇÖ'yü devreye aldı.
- Aynı Kanunun Geçici Madde 23 ile 120 gün ve 600 gün şartları 60 gün ve 450 güne düşürüldü. Tüm bu işçiler için KÇÖ talep edilebiliyor ve alınabiliyor. KÇÖ'den yararlanılıyorsa ahlak ve iyi niyete uymayan haller haricinde işçinin işten çıkartılmaması ve iş akdinin feshedilmemesi gerekiyor.
- Devlet sigorta primlerinin ödenmesini de işverenleri rahatlatmak için erteledi.
  - 2020 Mart ayına ait sigorta primlerinin ödeme süresi 02/11/2020 tarihine,
  - 2020 Nisan ayına ait sigorta primlerinin ödeme süresi, 30/11/2020 tarihine,
  - 2020 Mayıs ayına ait sigorta primlerinin ödeme süresi, 31/12/2020 tarihine
- 65 yaş üzeri ve kronik hastalığı olan sokağa çıkma yasağı kapsamındaki çalışanlar için KÇÖ'ye başvurulabilir.
- KÇÖ kapsamında asgari ücretin en fazla %150'si veriliyor.
- %60'ı veriyor devlet. İş veren geri kalan tutarı ödemek durumunda değil ancak ödeyebilir.

KÇÖ'ye Başvuru Süreci:

- İşkur'a elektronik yolla başvuru yapılıyor.
- Kısa çalışma talep formu kanıtlar ile birlikte kısa çalışma ödeneğinden yararlanacak işçi listesi ile birlikte İşkur'a e-posta ile paylaşılır.
- Daha önce yerinde inceleme yapılırken bu yeni durumda Müfettişler başvuru evrakı üzerinden değerlendirme yapacaktır.
- Genel olarak her talebin kabul edilebileceđi düşünölmektedir.
- Cevap yine posta yoluyla işverene bildirilecektir.
- İşveren daha önce KÇÖ'den yararlanmış olabilir, ayrıca pandemi döneminde de yararlanabilir, bir engel teşkil etmez. İş verenin ayrıca sigorta ve prim borcu da olabilir, bu durumda da KÇÖ'den yararlanır.

Evden çalışma:

- Evden çalışanlar için KÇÖ alınamaz.
- Evden çalışma durumunda iş sözleşmesine bağlı olarak çalışan bir işçi iş kazası geçirmesi durumunda eğer işçi işini yaptığı esnada bir kaza geçirirse işveren sorumlu. Aksini ispatlamak işverene aittir.

Kiralar:

- 7226 sayılı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 26 Mart tarihinde yayımlandı. Pandeminin süresi uzarsa hak Devlet tarafından uzatılabilir.
- Bu Kanunun yayımlanmasından sonra Türkiye Alışveriş Merkezleri ve Perakendeciler Federasyonu bir açıklama yaparak salgınla mücadele kapsamında bünyelerinde yer alan alışveriş merkezlerinin kapalı kaldığı dönemde kira faturası düzenlenmeyecek demiştir. Ancak alışveriş merkezi kapandığında dahi ortak giderlere katılım sağlanması gerekir.
- Alışveriş merkezi dışındaki kiralamalarda ahde vefa ilkesi geçerlidir. Pandemi döneminde kira sözleşmelerinin feshedilmemesi gerekir. Kiralar ödenmeyecek anlamına gelmez. Kiralayan daha sonra talep edebilir. Aksi durumda mahkemeye gidilebilir, Borçlar Kanunu Madde 138 kapsamındaki şartların incelenmesiyle bir uyarılama davasına konu olabilir.
- Kira konusunun uzlaşma ile çözülmesinde fayda vardır. Aksi takdirde karşılaşılabilecekleri öngörmek mümkün değildir.

Şirket Genel Kurul ve Yönetim Kurullarının yapılması:

- Ticaret Bakanı Sn. Ruhsar Pekcan bir duyuru yapmış ve şirket Genel Kurullarının çok yoğun olarak gerçekleştiği bu dönemde toplantılar için bazı tedbirler alınması gerektiğini ifade etmiştir.
- Bu açıklamayla, bu dönemde çağrısı yapılan ancak henüz gerçekleşmeyen bir şirket Genel Kurulu varsa bu toplantıların ileri bir tarihte yapılmak üzere iptal edilmesine imkân tanır. Aynı zamanda elektronik Genel Kurul toplantılarının şirket sözleşmelerinde böyle bir hüküm olmasa bile yapılmasına imkân verir. Bu kapsamda;
  - **Yönetim Kurulları (YK):** Türk Ticaret Kanunu (TTK) Madde 390 4. Fıkrasına göre dilenirse üyelerden herhangi birisinin özellikle fiziki olarak bir araya gelinen bir toplantı talep etmez ise YK kararı elden ele dolaştırılarak ve sonradan deftere işlenerek de alınabilir. Pandemi durumunda elden ele kararların dolaştırılmasına mecbur kalınmaması için yönetim kurulu kararının elektronik ortamda her bir üyeye iletilerek, her bir üyenin kendi isminin altına imzalayarak daha sonra bir araya getirilerek yönetim kurulu kararı alınabilir. Aynı zamanda TTK Madde 1527 Yönetim Kurulu toplantılarının elektronik ortamda gerçekleştirilmesini mümkün kılar.
  - **Genel Kurul (GK):** Genel Kurulların esasen fiziki olarak yapılması gerekmektedir. Ancak yine Madde 1527 kapsamında elektronik ortamda gerçekleştirilebilir. Sözleşmelerinde olması gerekmez.
  - **Bütün Dernek ve Vakıfların** da Genel Kurulları ve faaliyetleri durdurulmuş durumdadır.
  - **Ticari edimler:** Borçlar Kanunu Madde 136'nın uygulanması durumunda Borçlu'nun alacaklıya ifasızlık durumunu derhal bildirmesi gerekir. Bildirilmemesi ve alacaklının zararının artması durumunda ve borçlu gerekli önlemi almazsa bundan doğacak zararları borç sona erse bile borçlu ifa etmek zorundadır.
  - **Yargılama hakkı:** Başka bir ülkeye özel hukuka yönelik dava açılmasına ilişkin olarak Türk mahkemeleri Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu Madde 49 uyarınca dava açılabilir. Lehimize bir karar verilirse icra edilebilir.
  - **Halka açık şirketlerin Covid-19 ile alakalı işletmeleri ve şirketlerinin özel bir durumları varsa ilan etmeleri gerekmektedir.** Ticaret Bakanlığı'nın şirketlerin sermaye ve öz

kaynaklarını koruma çağrısı mevcuttur. 2019 karlarının dağıtımı konu edilmesin, dağıtım tutarı 2019 yılı net karının %25'ini geçmemeli uyarısı mevcuttur.

- **4735 Sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu** Mücbir Sebepler başlıklı Madde 10 kapsamında mücbir sebebin meydana geldiği 20 gün içerisinde idareye yazılı olarak bilgilendirme şirketin salgının etkilerinden etkilenmeye başladığı ve edimi ifa edememeye başladığı tarih itibariyle başlar.

Soru&Cevap:

- **Covid-19 bir mücbir sebep olarak kabul edilebilir mi?**
Mücbir sebep Borçlar Kanununda tanımlanmamaktadır. Mevzuatta bu anlamda bir düzenleme mevcut değildir. Mahkeme ve Yargıtay Kararları ile ortaya çıkmaktadır. Yargıtay her davada ortada bir mücbir sebep olup olmadığını incelemekte ve buna göre karar vermektedir. Şu ana kadar Yargıtay kararlarına bakıldığında mücbir sebebin tarafların kontrol alanının dışında gerçekleşmesine, bu hukuki ilişki kurulduğunda ve sözleşme akdedildiğinde hiçbir suretle mücbir sebebin öngörülmesinin mümkün olmamasına bakılmıştır.
- **Mücbir sebep ülke genelini etkiliyor mu? Benzer durumdaki borçluların ifa durumu nedir?**
Yargıtay bu soruların cevaplarını da incelemektedir. Bu kapsamda Covid-19'un şimdiye kadar karşılaşmadığımız bir durum olduğunu da ifade etmek lazım. Hukuk sistemimizin konuya alışık olmaması sebebiyle ve Borçlar Kanunu Madde 138 uyarınca elimizde bir uyarılama davası imkânımız olabilir. Böyle bir uyarılama söz konusu olamıyorsa borçlu sözleşmeden dönme hakkına sahiptir. Sürekli edim sözleşmelerinde borçlu kimi zaman fesih hakkını kullanabilecektir. Tahkim yargılamaları bakımından yukarıda ifade edilenler geçerlidir.